

EIA - IPPC - SEA

POSUZOVÁNÍ VLIVŮ PROJEKTŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ V POLSKU

Martina Franková, Petra Humlíčková
str. 2-5

VYHODNOCENÍ VLIVŮ ZÁSAD ÚZEMNÍHO ROZVOJE NA UDRŽITELNÝ ROZVOJ ÚZEMÍ

*Libor Ládyš, Kateřina Šulcová,
Pavel Dušek*
str. 6-9

NAŘÍZENÍ VLÁDY Č. 272/2011 SB., O OCHRANĚ ZDRAVÍ PŘED NEPŘÍZNIVÝMI ÚČINKY HLUKU A VIBRACÍ

Dana Potužníková
str. 10-11

HELPDESKOVÝ SYSTÉM ENVIRONMENTÁLNÍ HELPDESK

Vladimír Andrš
str. 12-15

INFORMACE Z EVROPSKÉ AGENTURY PRO CHEMICKÉ LÁTKY

*Tatjana Kolesníková, Adéla
Katrůšáková*
str. 16-17

NOVELA ZÁKONA O POSUZOVÁNÍ VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ V SOUVISLOSTI S TECHNOLOGIÍ CCS

Ondřej Vícha
str. 18-19

POSUZOVÁNÍ VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A NATUROVÉ HODNOCENÍ

Libor Dvořák
str. 20

POSUZOVÁNÍ VLIVŮ PROJEKTŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ V POLSKU (POROVNÁNÍ POLSKÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY POSUZOVÁNÍ VLIVŮ PROJEKTŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ S ČESKOU PRÁVNÍ ÚPRAVOU)

Martina Franková, Petra Humlíčková

*JUDr. Martina Franková, Ph.D.
Katedra práva životního prostředí
Právnická fakulta University Karlovy v Praze
E-mail: frankova@prf.cuni.cz*

*JUDr. Petra Humlíčková, Ph.D.
Katedra práva životního prostředí
Právnická fakulta University Karlovy v Praze
E-mail: : humlic@prf.cuni.cz*

Abstract

The aim of this article is to describe the Polish system of environmental impact assessment and to compare it with the Czech legal regulation on environmental impact assessment. The environmental impact assessment in Poland is governed by the Access to Information on Environment and its Protection, Public Participation in Environmental Protection and Environmental Impact Assessment Act (Journal of Laws No. 199, item 1227). The principles and requirements for the both Czech and Polish legislations are governed by the European Union Legislation, particularly by the Directive 2011/92/EU of the European Parliament and the Council on the assessment of the effects of certain public and private projects on the environment (codification). The main difference between the Czech and Polish system of environmental impact assessment is in the procedure. According to the Polish legislation the environmental impact assessment is carried out during the proceedings for issuing an environmental decision (a decision on environmental conditions) and also, if the conditions to a reassessment are fulfilled, it is a part of proceedings for issuing an investment permit, e.g. a decision on construction permit.

Úvod

Východiskem polské právní úpravy posuzování vlivů na životní prostředí je, stejně jako v případě české právní úpravy, právní úprava unijního práva, konkrétně směrnice 2011/92/EU Evropského parlamentu a Rady o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých projektů na životní prostředí (kodifikované znění)¹⁾. Přes společné východisko a společné základní principy zbývá značný prostor při transpozici unijní právní úpravy a z toho plyne celá řada odlišností české a polské právní úpravy tzv. projektového posu-

zování vlivů na životní prostředí. Úvodem tohoto článku je třeba připomenout nejdůležitější požadavky a principy unijního práva, které by tedy měly oba členské státy – ČR a Polsko splnit. Obě právní úpravy musí především dostát požadavku, aby všechny projekty, které mohou mít významný vliv na životní prostředí, a které jsou blíže vymezeny v čl. 4 směrnice, byly před vydáním povolení posouzeny z hlediska životního prostředí, směrnice dále specifikuje rozsah posuzování a stanoví nutnost zajistit, aby se k posuzování mohly vyjádřit dotčené orgány. Zakotvena je též zásada, že povolení musí vycházet z informací a jednání shromážděných v procesu posuzování vlivů na životní prostředí. Směrnice dále inkorporuje požadavky tzv. Aarhuské úmluvy²⁾ na přístup k informacím, účast veřejnosti na procesu posuzování vlivů na životním prostředí a příslušném povolovacím řízení a na soudní ochranu těchto práv.

Polská právní úprava prošla relativně nedávno, v roce 2008, značnými změnami, neboť dosavadní právní úprava byla v roce 2008 nahrazena novým zákonem o přístupu k informacím o životním prostředí, účasti veřejnosti v ochraně životního prostředí a posuzování vlivů na životní prostředí, publikovaným ve Věstníku zákonů č. 199, položka 1227 (dále jen „Zákon“), který je základním pramenem současné právní úpravy posuzování vlivů na životní prostředí. Dalším zásadním pramenem je pak nařízení Rady ministrů o druzích projektů, které mohou mít významný vliv na životní prostředí (Věstník zákonů č. 199 položka 1397), (dále jen „Nařízení Rady ministrů“). Bez významu samozřejmě nejsou ani další předpisy především prameny stavebního práva a správního práva.

Posuzované projekty: Polská právní úprava podobně jako česká právní úprava rozlišuje dvě základní skupiny projektů, které podléhají procesu EIA. Jedná se o projekty, které mají vždy významný vliv na životní prostředí a jejichž seznam vychází obdobně jako v případě české právní úpravy ze seznamu projektů v příloze č. 1 Směrnice 2011/92/EU. Tento seznam, na rozdíl od české právní úpravy neobsahuje přímo zákon nýbrž Nařízení Rady ministrů - § 2. Druhou skupinou jsou projekty, které mohou mít potenciálně významný vliv na životní prostředí ve Směrnici 2011/92/EU obsažené v příloze 2, i tato skupina projektů je obsažena v Nařízení Rady ministrů v § 3. V obou případech podléhají posuzování i změny takových projektů. Jedná se tedy

1 Jedná se kodifikované znění směrnice Rady 85/337/EHS ve znění směrnic 97/11/ES, 2003/35/ES a 2009/31/ES.

2 Úmluva EHK OSN o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí (124/2004 Sb.m.s)

v zásadě o stejné rozdělení projektů na projekty obligatorně a fakultativně posuzované jako v českém právu, kde jsou tyto projekty obsažené v příloze č. 1 zákona č. 100/2001 Sb. Stejně jako v České republice i v Polsku o nutnosti posuzování vlivů na životní prostředí v případě druhé skupiny projektů rozhoduje příslušný správní úřad, přihlíží přitom především k typu a charakteru projektu a k jeho umístění a s ohledem na tyto hlediska k možným dopadům projektu na životní prostředí.

Třetí, samostatnou skupinou, jsou pak projekty, které mohou mít potencionálně významný vliv na lokalitu sítě Natura 2000, a půjde u nich o tzv. naturové posuzování vlivů na životní prostředí, které je v polské právní úpravě též upraveno v Zákoně, nicméně může probíhat zcela samostatně. Kritériem u této skupiny projektů je, že projekt (jakýkoliv projekt, nemusí se jednat o projekt uvedený v § 2 nebo § 3 nařízení Rady ministrů) může mít potencionálně významný vliv na lokalitu sítě Natura 2000, což plyne z unijní právní úpravy konkrétně ze směrnice č. 92/43/EHS. O tom, zda projekt může mít významný vliv na lokalitu sítě Natura 2000 rozhoduje příslušný správní úřad.

Posuzování vlivů na životní prostředí a rozhodnutí o podmínkách ochrany životního prostředí: Samotný proces posuzování vlivů na životní prostředí lze rozlišovat z několika hledisek. Podle typu projektu se bude proces odlišovat podle toho, zda se jedná o:

- projekty ze skupiny 1 stanovené v nařízení, tedy obligatorně vždy podléhající procesu EIA
- projekty ze skupiny 2 stanovené v nařízení, tedy českou terminologií tzv. fakultativně posuzované projekty
- a projekty podléhající specifikům posuzování vlivu projektu na lokalitu zařazenou do sítě Natura 2000.

Dalším hlediskem, podle kterého lze rozlišit typy posuzování vlivu na životní prostředí v Polsku je hledisko časové. Podle tohoto kritéria lze rozlišit:

- posuzování primární, které je součástí řízení o vydání rozhodnutí o podmínkách ochrany životního prostředí nebo
- tzv. dodatečné posuzování, které probíhá po vydání rozhodnutí o podmínkách ochrany životního prostředí jako součást řízení o vydání některého z typů tzv. investičního rozhodnutí tedy o stavební nebo obdobné rozhodnutí (schválení projektu výstavby, povolení pokračovat v pozastavené stavbě, rozhodnutí o změně stavby – resp. jejího užívání, rozhodnutí o povolení investice pro veřejnou silniční infrastrukturu – povolení ke stavbě silnic podle silničního zákona, rozhodnutí o povolení pro investice do zařízení protipovodňové ochrany, rozhodnutí o povolení pro investici do letišť veřejné letecké dopravy).³⁾

Takto upravená možnost opakování procesu posuzování vlivu na životní prostředí je další důležitou odlišností polské právní úpravy od české. Dochází k němu vždy:

- pokud to stanoví orgán, který vydal rozhodnutí o podmínkách ochrany životního prostředí a to jako součást rozhodnutí o podmínkách ochrany životního prostředí. Důvodem nutnosti opakovaného posuzování může být ve fázi stavebního nebo obdobného řízení např. skutečnost, že údaje o projektu ve fázi řízení o vydání roz-

hodnutí o podmínkách ochrany životního prostředí neumožňují dostatečné posouzení vlivu na životní prostředí nebo, že je zde riziko kumulace vlivů na životní prostředí od více projektů.⁴⁾

- pokud o to investor sám požádá,
- je-li po vydání rozhodnutí o podmínkách ochrany životního prostředí ve fázi následného rozhodování⁵⁾ příslušným úřadem shledána nutnost nového posuzování s ohledem na změny mezi žádostí o toto povolení (resp. skutečností uvedenými v žádosti) a požadavky plynoucími z povolení o ochraně životního prostředí.

V polské právní úpravě můžeme rozlišit několik fází procesu posuzování vlivů na životní prostředí, u jednotlivých typů projektů, zejména je rozhodující, zda se jedná o projekty z první nebo z druhé skupiny, se pak vyskytují určité odlišnosti. Nejdůležitější z nich budou níže uvedeny. Zásadní skutečností je, že posuzování vlivů na životní prostředí je součástí řízení o vydání **rozhodnutí o podmínkách ochrany životního prostředí. Rozhodnutí o podmínkách ochrany životního prostředí se vydává u všech projektů ze skupiny 1 a 2**, tedy i u všech projektů, které mohou mít potencionálně významný vliv na životní prostředí bez ohledu na skutečnost, zda u nich bude shledán významný dopad na životní prostředí nebo nikoli.

V případě projektů první skupiny (tedy těch, které mají vždy významný vliv na životní prostředí) může být **k žádosti o vydání rozhodnutí o podmínkách ochrany životního prostředí přiložena** buď tzv. **identifikační karta projektu** (dokument obsahující základní informace o projektu specifikované v zákoně) spolu se žádostí o vymezení rozsahu zprávy o vlivu projektu na životní prostředí (tedy se žádostí o provedení tzv. scopingu ve fázi zjišťovacího řízení v české právní úpravě) nebo již v této fázi přímo **zpráva o vlivu projektu na životní prostředí**. Identifikační kartu projektu tedy investor nemusí povinně předkládat, pokud nechce po příslušném úřadu specifikovat rozsah zprávy o vlivu projektu na životní prostředí. Investor však na sebe bere riziko, že bude muset zprávu podstatněji doplňovat, nebude-li shledána příslušnými úřady jako dostačující. Pokud však může mít projekt přeshraniční vlivy na životní prostředí, nelze fázi předložení identifikační karty a vymezení rozsahu zprávy vynechat.

V případě projektů z tzv. druhé skupiny (tedy projektů, které mohou mít potencionálně významný vliv na životní prostředí, nicméně o této skutečnosti je třeba rozhodnout) je třeba vždy předložit informační kartu. Informační karta je tak základním podkladem pro rozhodování o tom, zda má projekt významný vliv na životní prostředí nebo nikoli (tedy pro tzv. screening ve fázi zjišťovacího řízení v české právní úpravě).

3 ZAJEC, AGNIESZKA K., Environmental impact assessment in the investment proces, s. 3, dostupné na http://www.paiz.gov.pl/files/?id_plik=18170

4 WALKOWSKI, D. New regulations for environmental impact assessments during the course of an investment, Newsletter, s 1 – 11, November 2008, Zespół prawa ochrony środowiska – Wardynski i Wspólnicy 2008, s. 5

5 Na tomto místě je nutno zdůraznit, že v Polsku je odlišná koncepce územního plánování, závaznost územního plánu je striktnější, a je-li projekt schválený územním plánem není pro něj třeba územní rozhodnutí.

Po předložení identifikační karty, vymezení rozsahu posuzování, eventuálně v případě projektů ze skupiny 2 rozhodnutí o tom, zda projekt má či nemá významný vliv na životní prostředí, následuje zpracování zprávy o vlivu projektu na životní prostředí, v zásadě období dokumentace podle českého práva.

Zpráva je podstatou posuzování a na rozdíl od českého práva nejsou stanoveny nároky na osobu, která ji zpracovává. Zpracování zprávy je tedy zcela ponecháno v kompetenci investora. Zpráva po předložení příslušnému úřadu může být samozřejmě na základě připomínek příslušného správního úřadu nebo dotčených správních úřadů dále doplňována. K vyjádření dotčených správních úřadů dochází jak ve fázi předložení žádosti o rozhodnutí o podmínkách ochrany životního prostředí, tak ve fázi zprávy o vlivech projektu na životní prostředí a to i s ohledem na podmínky ochrany životního prostředí. Identifikační karta projektu (je-li pořizována), zpráva o vlivech projektu na životní prostředí, vyjádření dotčených správních úřadů v jednotlivých fázích řízení a připomínky veřejnosti jsou důležitými podklady pro vydání **rozhodnutí o podmínkách ochrany životního prostředí, které je individuálním správním aktem a je závazné pro navazující správní rozhodnutí** (zejména stavební povolení).⁶ Jak bylo výše zmíněno, toto rozhodnutí se vydává pro všechny projekty zařazené do skupiny 1 i 2, tedy i v případě, že u projektu nebyl shledán významný dopad na životní prostředí a nepodléhal posuzování vlivů na životní prostředí, tedy nezpracovávala se zpráva o dopadech projektu na životní prostředí. Obsahem rozhodnutí o podmínkách ochrany životního prostředí jsou zejména:

- popis projektu a jeho umístění,
- podmínky týkající se způsobu využívání území po dobu stavby projektu a jeho provozu, které musí zohledňovat ochranu přírodních hodnot, přírodních zdrojů a kulturních památek,
- podmínky ochrany životního prostředí, které musí zohlednit projektová dokumentace, která bude podkladem pro stavební resp. obdobné povolení,
- požadavky na preventivní opatření pro případ havárie u rizikových projektů,
- požadavky minimalizující případný přeshraniční vliv projektu na životní prostředí
- dále např. též stanovení požadavku na potřebu opakování posuzování vlivu na životní prostředí v navazujícím řízení.

Otázka správního úřadu příslušného k vydání rozhodnutí o podmínkách ochrany životního prostředí je v Polsku poměrně komplikovaná. V zásadě se jedná tzv. zbytkovou působnost fojta nebo místního purkmistra, ve většině případů však rozhodují jiné správní úřady:

- regionální ředitel životního prostředí – až na několik výjimek v případě projektů z tzv. 1. skupiny,
- generální ředitel životního prostředí – v případě jaderných zařízení,

- ředitel regionálního ředitelství státních lesů – v případě přeměny lesních pozemků lesů, které jsou „státním bohatstvím (dědictvím)“, na zemědělskou půdu,
- starosta – v případě scelování, výměny nebo rozdělování pozemků (pozemkové úpravy).

Důležité je postavení generálního ředitele životního prostředí, který má též navíc pravomoc přezkoumat zákonost rozhodnutí o podmínkách ochrany životního prostředí a může ho pro nezákonnost zrušit.

Velmi důležitým aspektem posuzování vlivů na životní prostředí je účast veřejnosti, v této otázce se jedná se o transpozici požadavků směrnice 2011/92/EU a zároveň o naplňování tzv. Aarhuské úmluvy. Jedná se o otázku v českém právním řádu řešenou dosti sporně.⁷ Unijní a mezinárodní právo jasně zakotvuje právo na účast veřejnosti v procesu posuzování vlivů na životní prostředí a v navazujících procesech včetně možnosti domáhat se soudní přezkoumatelnosti aktů a rozhodnutí spojených s posuzováním vlivů na životní prostředí.⁸ Polská právní úprava upravuje možnosti účasti veřejnosti v procesech souvisejících s posuzováním vlivů na životní prostředí, tedy v řízení o vydání rozhodnutí o podmínkách ochrany životního prostředí a v navazujících řízeních velmi jednoznačně a transparentně. Veřejnost ve smyslu každý se může formou připomínek a doporučení účastnit nejen řízení o vydání rozhodnutí o podmínkách ochrany životního prostředí, ale též řízení o vydání navazujících rozhodnutí – stavebního řízení a obdobných řízení (např. řízení územního, koná-li se, řízení o schválení projektu výstavby, řízení o povolení pokračovat v pozastavené stavbě apod.), je-li součástí těchto řízení nové posuzování vlivů na životní prostředí, a dále řízeních souvisejících s povolením projektu, který má významný dopad na lokalitu sítě Natura 2000. Tato možnost konzultativní účasti je možná vždy ve fázi po předložení zprávy o posuzování vlivů na životní prostředí investorem. Silnější práva mají ekologické organizace, které se mohou stát přímo účastníkem řízení, jejichž součástí je posuzování vlivů na životní prostředí. Bez ohledu na účastenství ekologických organizací v těchto řízeních mají pak tyto organizace vždy právo podat na příslušné rozhodnutí žalobu u správního soudu.

Polská právní úprava, byť vychází ze stejných východisek jako česká právní úprava posuzování vlivů na životní prostředí, má společné především hmotně-právní požadavky týkající se zejména typů projektů podléhajících posuzování vlivů na životní prostředí, rozsahu posuzování a obsahu zprávy o posuzování vlivů na životní prostředí. Procesní podoba je dosti odlišná, zejména se podstatně odlišuje od české právní úpravy polská koncepce, kdy posuzování vlivů na životní prostředí je součástí správního řízení, jehož výsledkem je správní rozhodnutí, primárně o podmínkách ochrany životního prostředí, sekundárně v případě opakování posuzování stavebního nebo obdobného povolení. Totožná není ani koncepce účasti veřejnosti, zejména po-

6 Každý projekt, který musí mít rozhodnutí o podmínkách ochrany životního prostředí, musí mít též stavební resp. obdobné povolení. Není možná jeho realizace pouze na základě oznámení. Viz WALKOWSKI, D. New regulations for environmental impact assessments during the course of an investment, Newsletter, s 1 – 11, November 2008, Zespół prawa ochrony środowiska – Wardynski i Wspólnicy 2008, s. 6

7 Blíže viz: HUMLIČKOVÁ, P., SOBOTKA, M.: Rozšíření účasti veřejnosti (?) aneb několik poznámek k jedné zbytečné novele zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. in České právo životního prostředí 1(2010), str.123–127.

8 Jedná se o články 6 a 11 směrnice 2011/92/EU, které vycházejí z čl. 6 a 9 Aarhuské úmluvy

kud se jedná o jednoznačně zakotvené právo ekologických organizací být účastníkem řízení, jejichž součástí je posuzování vlivů na životní prostředí, a právo domáhat se soudního přezkumu těchto rozhodnutí bez ohledu na účastenství v řízení.

Použitá literatura

1. ANONYM. Zákon o přístupu k informacím o životním prostředí, účasti veřejnosti v ochraně životního prostředí a posuzování vlivů na životní prostředí publikován ve Věstníku zákonů č. 199, položka 1227 z roku 2008
2. ANONYM. Nařízení Rady ministrů o druzích projektů, které mohou mít významný vliv na životní prostředí publikováno ve Věstníku zákonů č. 213, položka 1397, z roku 2010
3. GÓRSKI, M. Procedura ocen oddziaływania na środowisko, in Górski, Marek a kol: Prawo ochrony środowiska. Oficyna a Wolters Kluwer business. Seria akademicka, Warszawa 2009, s. 100
4. WALKOWWSKI, D. New regulations for environmental impact assessments during the course of an investment, Newsletter, s 1 – 11, November 2008, Zespół prawa ochrony środowiska – Wardynski i Wspólnicy 2008
5. ZAJEC, AGNIESZKA, K. Environmental impact assessment in the investment proces, dostupné na http://www.paiz.gov.pl/files/?id_plik=18170

VYHODNOCENÍ VLIVŮ ZÁSAD ÚZEMNÍHO ROZVOJE NA UDRŽITELNÝ ROZVOJ ÚZEMÍ

Libor Ládyš, Kateřina Šulcová, Pavel Dušek

*Ing. Libor Ládyš
EKOLA group, spol. s r. o.
Mistrovská 4, 108 00 Praha 10
e-mail: libor.ladyš@ekolagroup.cz*

*Mgr. Kateřina Šulcová
EKOLA group, spol. s r. o.
Mistrovská 4, 108 00 Praha 10
e-mail: katerina.sulcova@ekolagroup.cz*

*Mgr. Pavel Dušek
EKOLA group, spol. s r. o.
Mistrovská 4, 108 00 Praha 10
e-mail: pavel.dusek@ekolagroup.cz*

Abstract

Principles of Territorial Development of the City of Prague (ZUR) are a ground documentation in urban planning for the territory of a region, procured according to Act No. 183/2006 Coll. (the Building Act) and its executing Decree No. 500/2006 Coll. One of the main parts of this documentation is its Assessment of the Effect on the Sustainable Development of the Territory, which is carried out in accordance with Act No. 183/2006 Coll. by regulations of Act No. 100/2001 Coll., on the Assessment of the Effects on Environment, as amended, and Act No. 114/1992 Coll., on the Protection of Nature and Landscape, as amended. It also contains a separate appendix, the Assessment of the Effect of the Development Principles of the City of Prague on Bird Areas and Important European Habitats in the NATURA 2000 System.

Klíčová slova

udržitelný rozvoj, zásady územního rozvoje, hl. m. Praha, životní prostředí

Úvod

Zásady územního rozvoje jsou hlavní územně plánovací dokumentací, která stanoví základní požadavky na účelné a hospodárné uspořádání území kraje, vymezí plochy nebo koridory nadmístního významu a stanoví požadavky na jejich využití, zejména plochy nebo koridory pro veřejně prospěšné stavby, veřejně prospěšná opatření, stanoví kritéria pro rozhodování o možných variantách nebo alternativách změn v jejich využití. Zásady územního rozvoje vymezují rovněž plochy a koridory s cílem prověřit možnosti jejich budoucího využití. Stávající využití těchto ploch nesmí být měněno způsobem, který by znemožnil nebo podstatně ztížil prověřované možné budoucí využití (jedná se o tzv. územní rezervu).

Jedním z úkolů územního plánování je vyhodnocení vlivů zásad územního rozvoje na vyvážený vztah územních

podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území, tzv. vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území (dále jen VVURÚ). Jeho součástí je posouzení vlivů na životní prostředí (dále jen SEA) a posouzení vlivu na evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti, pokud orgán ochrany přírody svým stanoviskem takovýto vliv nevyloučil.

Na příkladu zpracovaných zásad územního rozvoje hl. m. Prahy (dále jen ZÚR), resp. jejich aktualizace č. 1 jsou popsány základní metodické přístupy vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území a problémové okruhy, se kterými se zpracovatelský tým v průběhu vyhodnocování potýkal.

Metodika

ZÚR byly vydány usnesením Zastupitelstva hl. m. Prahy č. 32/59 ze dne 17. 12. 2009 formou opatření obecné povahy č. 8/2009. Následnými rozsudky Nejvyššího správního soudu došlo ke zrušení některých jejich pasáží textové a grafické části: mezinárodní letiště Praha–Ruzyně, Pražský okruh v úseku Ruzyně–Březiněves a Březiněves–Horní Počernice a vysokorychlostní trať Praha–Brno–Rakousko.

Aktualizací č. 1 ZÚR došlo k doplnění výše uvedených zrušených částí textové a grafické části a také k dalším dílčím změnám či rozšíření textové a grafické části.

Struktura VVURÚ vychází z přílohy č. 5 vyhlášky č. 500/2006 Sb., v platném znění, SEA z přílohy zákona č. 183/2006 Sb., v platném znění. Přílohy však stanoví pouze obecný rámec bodů, které musí být naplněny, neexistuje však závazná metodika ani doporučení, které by stanovily podrobnost a rozsah posouzení, což může představovat problém při následném soudním vypořádání sporných částí posuzovaných dokumentů.

Dílčí požadavky na vyhodnocení vyplynuly ze Zprávy o uplatňování ZÚR – aktualizace č. 1, která byla schválena usnesením č. 10/77 Zastupitelstva hl. m. Prahy dne 4. 11. 2011, a stanoviska MŽP (č. j. 19763/ENV/07 ze dne 2. 8. 2007).

ZÚR byly jako celek řešeny v jedné variantě, která vycházela z návrhu Útvaru rozvoje hl. m. Prahy. Z hlediska dopravní infrastruktury, konkrétně vedení trasy Pražského okruhu, byly ZÚR řešeny variantně. Na základě požadavku městských částí (MČ Běchovice, Dáblice, Dolní Chabry) byla prověřena alternativní trasa Pražského okruhu, tzv. „Regionální varianta“, která je vedena na území Středočeského kraje v oddálené poloze od hranic hl. m. Prahy.

Vyhodnocení ZÚR z hlediska vlivu na životní prostředí a trvale udržitelného rozvoje bylo provedeno jak pro stávající stav území hl. m. Prahy a přilehlého území Středočeského kraje, tak i pro výhledový stav. Ve výhledovém stavu byla vyhodnocena nulová a aktivní varianta.

Nulová varianta představuje stav území v případě naplnění ZÚR hl. m. Prahy vydaných usnesením Zastupitelstva hl. m. Prahy č. 32/59 ze dne 17. 12. 2009 formou opatření obecné

né povahy č. 8/2009 po zrušení některých pasáží textové a grafické části rozsudky Nejvyššího správního soudu.

Aktivní varianta představuje stav území v případě vydání a naplnění ZÚR hl. m. Prahy – aktualizace č. 1. Předmětem vyhodnocení dané varianty však nejsou pouze předkládané aktualizované dílčí části ZÚR hl. m. Prahy, ale ZÚR hl. m. Prahy jako celek. Tzn. vydané ZÚR hl. m. Prahy (usnesením Zastupitelstva hl. m. Prahy č. 32/59 ze dne 17. 12. 2009 formou opatření obecné povahy č. 8/2009 po zrušení některých pasáží textové a grafické části rozsudky Nejvyššího správního soudu) se zapracováním dílčích změn či rozšíření daných aktualizací č. 1 ZÚR hl. m. Prahy.

Důležitým podkladem pro vyhodnocení byly vypracované samostatné odborné studie s kvantifikovatelnými výstupy tvořící přílohy VVURÚ: akustická studie, rozptylová studie, hodnocení zdravotních rizik a hodnocení NATURA 2000.

Analýza

Mezi hlavní problémové okruhy, se kterými se zpracovatelský tým v průběhu vyhodnocování potýkal v takto rozsáhlém a problematickém území, patřila především absence metodických materiálů a legislativních předpisů zohledňujících vyhodnocení území jako celku, míra podrobnosti vstupních podkladů a respektování legislativních požadavků v oblasti životního prostředí při současné vyváženosti všech tří pilířů udržitelného rozvoje.

Absence metodických materiálů

Otázka metodického uchopení vyhodnocení a nalezení správné míry jeho podrobnosti vyvstala již na začátku procesu. Existují pouze dva metodické materiály VVURÚ a SEA: Metodika posuzování koncepcí na životní prostředí (MŽP, edice Planeta 7/2004) a Metodika vyhodnocení vlivů územního plánu na udržitelný rozvoj území (MMR, ÚÚR, 2009). Obě jsou poměrně zastaralé a velice obecné. Nepřinášejí konkrétní návod, jak při vyhodnocování jednotlivých pilířů, resp. složek životního prostředí postupovat. To může vést ke snížení celkové objektivitě zpracovaných dokumentů a rozdílné interpretaci výsledků vyhodnocení při případných soudních sporech.

Rozhodující nejistotou při zpracování VVURÚ nebo SEA je tedy absence ucelené zevrubné metodiky či legislativního výkladu ze strany státní správy. V případě existence takového materiálu by vyhodnocení mělo větší metodickou oporu a nebylo zpochybňováno jednotlivými účastníky projednávání. Ubylo by i soudních odvolání a proces schvalování územně plánovacích dokumentací by se podstatně zrychlil.

Vyhodnocení území jako celku

Dalším problémovým okruhem je absence legislativních předpisů zohledňujících vyhodnocení území jako celku, konkrétně v souvislosti s posouzením akustického zatížení území. Platná legislativa (zákon č. 258/2000 Sb., v platném znění a nařízení vlády č. 272/2011 Sb., v platném znění) udává limitní hodnoty pro každý zdroj hluku zvlášť, neřeší však celkové zatížení území všech zdrojů hluku jako celku. Tím není k dispozici limit hluku v území. Vyhodnocení jednotlivých ploch s rozdílným způsobem využití a koridorů navrhovaných v konceptu pak není z pohledu zpracovatele VVURÚ dostatečné a nepřinášejí konkrétní odpověď, zda je možné jednotlivé plochy a koridory z hlediska možného akustického zatížení a zdraví obyvatelstva do území umístit či nikoliv.

Podrobnost vstupních podkladů

I přes velké množství podkladových dokumentů, které má hl. m. Prahy k dispozici a které byly zpracovateli VVURÚ poskytovány, vyvstaly problémy spojené s nedostatečnou či rozdílnou podrobností a rozsahem vstupních podkladů pro vyhodnocení, a to především opět v souvislosti s hlukovým zatížením a znečištěním ovzduší.

V úrovni zásad územního rozvoje, kdy jsou do území umísťovány plochy a koridory, nejsou často zpracovány projektové dokumentace jednotlivých staveb, chybí tedy informace např. o výškovém vedení nových komunikací, jejich šířkovém uspořádání, sklonových poměrech, konkrétních prvcích protihlukové ochrany atd.

V případě ZÚR hl. m. Prahy byl však problém na jiné straně. Pro řadu dopravních staveb byly v době vyhodnocení již sice zpracovány podrobné projektové dokumentace, nebylo k nim však ve většině případů vydáno stavební povolení či dokonce ani územní rozhodnutí. Jejich závaznost byla tak diskutabilní.

Další skutečností byl i rozdíl v podrobnosti vstupních dat pro jednotlivé hodnocené stavy. Podrobnost dat pro stávající stav jednoznačně převyšovala podrobnost dat pro stav výhledový. Z důvodu kompatibility jednotlivých dat bylo tedy nutné volit určité metody konceptuální generalizace.

V této souvislosti je důležité poznamenat, že podrobnost vyhodnocení velkou měrou závisí na podrobnosti vstupních podkladů a měřítku podrobnosti posuzovaného materiálu. Na základě vyjádření, která veřejnost uplatňuje k územně plánovacím dokumentacím je zřejmé, že laická veřejnost očekává, že vyhodnocení SEA by mělo odpovídat minimálně podrobnosti vyhodnocení EIA (posouzení záměrů na životní prostředí § 4 zákona č. 100/2001 Sb., v platném znění), se kterými se občané setkávají v mnohem větší míře a jsou schopni na ně i mnohem lépe reagovat.

Vyváženost všech tří pilířů udržitelného rozvoje

Hl. m. Praha je oproti ostatním krajům specifická vysokou mírou urbanizace území, hustotou obyvatelstva, koncentrací ekonomických aktivit a s tím vším spojené vysoké hustoty komunikační sítě a dopravní zátěže.

Na řadě míst, zejména v okolí frekventovaných komunikací, dochází logicky k překračování limitních hodnot hluku a znečištění ovzduší daných platnou legislativou. K jakémukoliv rozvoji spojenému s dalším zatěžováním území by tedy z hlediska environmentálního pilíře udržitelného rozvoje docházet nemělo. To je ostatně klíčová otázka často diskutovaná při posuzování záměrů na území hl. m. Prahy dle zákona č. 100/2001 Sb., v platném znění. V případě, že by zpracovatel postupoval striktně dle zákona, znamenalo by to, že nelze do území umístit jakoukoliv činnost či stavbu, která by přispívala ke zhoršení akustických podmínek a znečištění ovzduší, byť v nerozpoznatelné míře, tedy ani rodinný dům či mateřskou školu. Tímto přístupem by se musel logicky zastavit jakýkoliv rozvoj města a na území hl. m. Prahy by muselo dojít k vyhlášení stavební uzávery.

Environmentální pilíř v daném případě značně převyšuje nároky dalších dvou pilířů udržitelného rozvoje – sociálního a ekonomického, což je dáno striktní legislativní oporou tohoto pilíře a tedy značnou nevyvážeností v celkovém vyhodnocení. Důvodem je především absence legislativních předpisů pro dané dva pilíře v porovnání s environmentálním. Tím dochází k zákonitě nerovnováze ve vyhodnocení

území, protože toto vyhodnocení nemá oporu v řádné metodické základně ani právních předpisech.

Dosažené výsledky

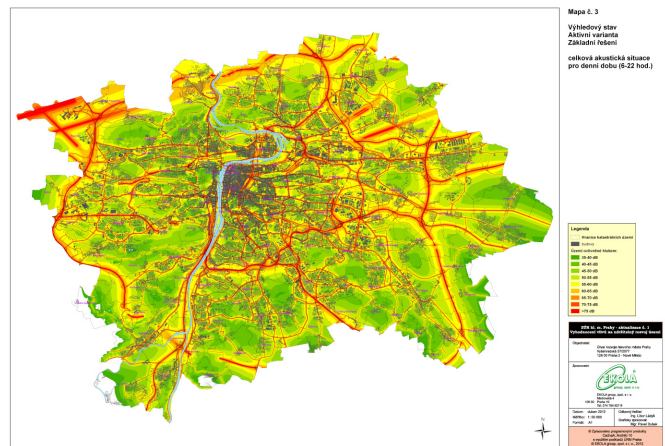
Z porovnání nulové a aktivní varianty ZÚR vyplynulo, že:

- Vydání aktualizace č. 1 ZÚR hl. m. Prahy bude mít vliv zejména na akustickou situaci a znečištění ovzduší a z nich vyplývající zdravotní rizika, a to z důvodu podstatných změn v návrhu dopravní infrastruktury.
- Z výsledků akustické a rozptylové studie vyplývá, že i při vydání a naplnění ZÚR hl. m. Prahy – aktualizace č. 1, bude na území hl. m. Prahy pravděpodobně docházet bez dalších dodatečných opatření ke snížení hlukové a imisní zátěže, k překračování hygienických a imisních limitů, a to zejména podél kapacitních komunikací, které přenášejí hlavní část automobilové dopravy.
- Dosažení platných hygienických a imisních limitů není možné na celém území hl. m. Prahy dosáhnout pouze nástroji územního plánování, ale je nutné přistoupit k dalším organizačně-technickým opatřením přijatých na politické úrovni, která budou tvořit promyšlenou, systémovou a postupně rozvíjenou soustavu ke zlepšení akustické situace a kvality ovzduší na území hl. m. Prahy.
- Z hlediska dopravní infrastruktury bude mít zásadní význam pro snížení hlukové zátěže a imisního zatížení, zejména centrální části města a okolí Městského okruhu, zavedení mýtného systému a omezení vjezdu těžkých nákladních automobilů do části města. Daná opatření je však možné přijmout až po kompletním zprovoznění Pražského okruhu, který je navržen pouze v aktivní variantě.
- Při přijetí opatření k prevenci, vyloučení, snížení, popř. kompenzaci nepříznivých vlivů záměru na životní prostředí byl vysloven závěr, že aktivní varianta (základní řešení) bude představovat mnohem menší zatížení území hl. m. Prahy hlukem a znečištěním ovzduší než varianta nulová.

Z porovnání základního a variantního řešení aktivní varianty ZÚR vyšla z hlediska možných dopadů na životní prostředí jako lepší základní varianta, tedy vedení Pražského okruhu v trase dle ZÚR hl. m. Prahy – aktualizace č. 1, a to skoro u všech sledovaných charakteristik životního prostředí.

Na základě ZÚR hl. m. Prahy (Odůvodnění; ÚRM, 2012) byly uvedeny nejdůležitější skutečnosti, které mají na výše uvedený závěr vliv, a na základě kterých doporučuje zpracovatel VVURÚ základní řešení ZÚR hl. m. Prahy – aktualizace č. 1:

- 1) Základní řešení trasy Pražského okruhu bylo v minulosti několikrát prověřováno odbornými studiemi, a to i v kontextu dalších variant. Výsledná varianta – varianta předkládaná v rámci ZÚR hl. m. Prahy – aktualizace č. 1 je tedy výsledkem několika desetiletí prověřování. Trasa byla vybrána s ohledem na minimalizaci dopadů na životní prostředí.
- 2) Základní řešení trasy Pražského okruhu je vymezeno v platných podrobnějších územně plánovacích dokumentacích.
- 3) Koridor „Regionální varianty Pražského okruhu“ není obsažen v žádné územně plánovací dokumentaci obcí na území regionu (Středočeského okraje) ani v ZÚR Středočeského kraje (které převzaly trasu okruhu z dřívě platného ÚP VÚC Pražského regionu), je v rozporu s platným ÚP hl. m. Prahy.

cích dokumentací velkých aglomerací nemohla být schválena. Již v současném stavu totiž na jejich území dochází, zejména v souvislosti s akustickým zatížením a znečištěním ovzduší, k porušování platné legislativy. S tím souvisí i otázka vyváženosti environmentálního, hospodářského a sociálního rozvoje, kdy vyhodnocení environmentálního pilíře je legislativně vymahatelné, avšak vyhodnocení sociálního a hospodářského pilíře je prováděno ve větší či menší míře pouze na základě subjektivních názorů, která nelze podpořit právními předpisy.

Použitá literatura

1. LÁDYŠ, L. A KOL.: Vyhodnocení vlivů Zásad územního rozvoje hlavního města Prahy na udržitelný rozvoj území, EKOLA group, spol. s r. o., 2012
2. LÁDYŠ, L.; ŠULCOVÁ, K.: Územní plánování a proces SEA – případová studie. Příspěvek na II. ročníku mezinárodní konference SEA/EIA 2012

NAŘÍZENÍ VLÁDY Č. 272/2011 SB., O OCHRANĚ ZDRAVÍ PŘED NEPŘÍZNIVÝMI ÚČINKY HLUKU A VIBRACÍ

Dana Potužníková

*Ing. Dana Potužníková
Zdravotní ústav se sídlem v Ostravě,
NRL pro komunální hluk
Jana a Jos. Kovářů 1412, 562 06 Ústí nad Orlicí
e-mail: dana.potuznikova@zu.cz*

Abstract

The aim of the article is a brief introduction to the new Regulation No. 272/2011 Coll. On health protection against adverse effects of noise and vibration, valid since November 1, 2011. This Government Regulation regulates health limits the value of vibration in buildings as required by the Directive of the European Parliament and Council Directive 2002/44/EC. Hygiene noise limit values in both professional and communal environment is unchanged. There is a change from the measured noise levels in the municipal environment required by the international standard ISO technical, taken into the Czech technical standards such as ISO 1996-2 Acoustics - Description, measurements and environmental noise assessment - Part 2: Determination of environmental noise, valid since September 2009. Government regulation now allows the location of residential buildings in the old locations with noise pollution, and vacant lot in the completion and completion centers of historic towns and their parts.

Klíčová slova

hygienický limit hluku, měření a hodnocení hluku

Úvod

Důvodem předložení návrhu nového nařízení vlády bylo docílení shody se směnicí Evropského parlamentu a Rady 2002/44/ES, o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví před expozicí zaměstnanců rizikům spojeným s fyzikálními činiteli (vibracemi).

Dalším důvodem byly úpravy, které vedly k upřesnění postupu při měření a hodnocení hluku a vibrací v komunálním i pracovním prostředí. Navrhovanou změnou hygienických limitů vibrací ve stavbách nedošlo ke snížení ochrany osob, neboť i po zvýšení hygienických limitů vibrací zůstala hodnota na úrovni, kdy je vjem vibrací nepravděpodobný.

Hygienické limity hluku v chráněném venkovním prostoru, chráněných venkovních prostorech staveb a chráněných vnitřních prostorech staveb zůstávají na stejných hodnotách jako v minulém nařízení vlády č. 148/2006 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací. Tyto limity vycházejí ze „Zelené knihy“ Evropské unie (Budoucí hluková politika), z doporučených hodnot Světové zdravotnické organizace (WHO), a dále z obdobné legislativy států EU.

Analýza:

Nové nařízení vlády (NV) jednoznačně definuje způsob použití nejistot odpovídajících metodě měření při vyhodno-

cení výsledků měření. Pro rozhodnutí o shodě se stanovuje použití rozhodovacího pravidla s jednou rozhodovací hladinou, tj. jednotně se zavádí rozhodování na jednotné určené horní rozhodovací hladině. Tento postup odpovídá mezinárodním dokumentům ohledně použití nejistot měření v rámci rozhodování o shodě, který vychází mj. i z obecné úvahy, že stát by měl zasahovat do práv fyzických i právnických osob jen v případě, kdy si je porušením právních povinností z jejich strany zcela jist.

Upřesňuje se použití korekce pro hluk z dopravy na pozemních komunikacích tak, že korekce pro hluk s tónovou složkou se nepoužije. Korekce se nepoužívala ani v době platnosti nařízení vlády č. 148/2006 Sb. Tónová složka může být zjištěna např. u jednoho průjezdu TIR během jednoho dne a nelze ji tudíž použít pro celých 16 hodin v denní době nebo 8 hodin v noční době. Nová právní úprava jednoznačně vylučuje možnost použití této korekce, jejíž aplikací by docházelo ke zpřísnění hygienického limitu o 5 dB, přičemž toto zpřísnění by nebylo zdravotně odůvodnitelné a ani ve státech EU není tato, nebo podobná korekce pro hluk z pozemních komunikací aplikována.

Upřesnilo se pojmy související s rekonstrukcí železničních tratí tak, aby bylo jednoznačně stanoveno, kdy je možné použít korekci pro tolerovatelnou starou hlukovou zátěž, a to následovně: „Údržbou a rekonstrukcí železničních drah se rozumí činnost související s výměnou nebo obnovou železničního svršku, spodku a souvisejících zařízení, podbíjení a broušení kolejí, popřípadě přidání koleje, předelektrizační úpravy, elektrizace dráhy a jiné související úpravy, při které nesmí dojít ke zhoršení stávající hlučnosti v chráněném venkovním prostoru a chráněném venkovním prostoru staveb“. Touto formulací se upřesňuje, kdy lze korekci pro starou hlukovou zátěž (SHZ) použít.

Korekce pro SHZ pro hluk z pozemní dopravy se nově použije i v chráněných venkovních prostorech staveb při umístění bytu v přístavbě nebo nástavbě stávajícího obytného objektu nebo víceúčelového objektu nebo v případě výstavby ojedinělého obytného, nebo víceúčelového objektu v rámci dostavby proluk, a výstavby ojedinělých obytných nebo víceúčelových objektů v rámci dostavby center obcí a jejich historických částí. Cílem této nové úpravy je umožnit, aby při zachování odpovídající míry ochrany veřejného zdraví před hlukem bylo možné oživit centra měst, která se začala vyklidňovat a na druhé straně se zvyšovaly tlaky na využití satelitních území se všemi známými negativními důsledky, jakými jsou rozšiřování stávajícího obydleného území, které by mohlo být využíváno k relaxaci, přemísťování dopravní zátěže (doprava osobními vozidly) do dosud tichých míst, navýšení stávající zátěže dojížděním ze satelitů za vzděláním, sportem, kulturou apod.

Do NV se zavádí pojem „charakteristický letový den“, který byl dosud definován a uveden pouze v metodickém návodu hlavního hygienika pro měření a hodnocení hluku

z leteckého provozu. Charakteristický letový den se k hodnocení hluku z leteckého provozu užívá od r. 2006 podle nařízení vlády č. 148/2006 Sb., a zavedením pojmu do NV se na stávající praxi nic nemění. Určuje se počtem vzletů a přistání všech letadel na daném letišti za 24 hodin dne. Počet vzletů a přistání za 24 hodin dne se stanoví jako průměrná hodnota z celkového počtu vzletů a přistání letadel všech uživatelů letiště od 1. května do 31. října kalendářního roku ve všech provozních směrech vzletových a přistávacích drah, což je doba nejintenzivnějšího leteckého provozu v roce. Charakteristický letový den umožňuje získat reprezentativní a přezkoumatelné hodnoty dlouhodobé zátěže obyvatel hlukem z leteckého provozu. Představuje určité zpřísnění oproti ostatním druhům dopravy. Není určen k operativní kontrole letové kázně. Obdobně se postupuje např. v Rakousku a Německu, kde se pro posouzení stanoví období 6 měsíců a v Dánsku 3 měsíce s největším provozem. V Itálii celkově 21 dní, tedy 3 týdny, přičemž každý jednotlivý týden je vždy brán jako nejzatíženější týden v období říjen–leden, únor–květen, červen–září. Hygienický limit je stanoven tak, aby při celoživotní expozici (uvádí se 10 – 15 let) nebylo ohroženo veřejné zdraví.

Nařízení vlády přímo nestanovuje metody měření hluku. V tomto směru se v novém nařízení vlády, stejně tak jako v minulém (č. 148/2006 Sb.) pouze stanoví, že při měření hluku a vibrací včetně jejich výpočtu a při hodnocení hluku a vibrací se postupuje podle metod a terminologie týkajících se oborů elektroakustiky, akustiky a vibrací, obsažených v příslušných českých technických normách. Při jejich dodržení se výsledek považuje za prokázaný.

Znamená to, že musí být postupováno i podle novelizované ČSN ISO 1996-2, která kromě jiného upravuje použití korekce (odečtení) k hodnotám hluku naměřeným v chráněném venkovním prostoru staveb, tedy před fasádou, za níž jsou obytné místnosti. Naměřená hodnota se tedy oproti předchozí praxi snižuje tak, aby byla posuzována jen ta část akustické energie, která může proniknout do vnitřních prostor objektu. K části akustické energie, která se odráží od objektu zpět, se nepřihlíží. Vzhledem k tomu, že hygienické limity pro tento případ jsou vztaženy také pouze ke zvuku dopadajícímu na fasádu, nedochází ke snížení požadavků na ochranu veřejného zdraví. Ve volném venkovním prostoru (volné pole) a uvnitř obytných prostor se žádná taková korekce neprovádí. Pro hygienickou službu je postup použití korekce upraven metodickým návodem hlavního hygienika pro hodnocení hluku v chráněném venkovním prostoru staveb.

Použitá literatura

1. LBurden of Disease from Environmental Noise, WHO 2011
2. ČSN ISO 1996-2 Akustika - Popis, měření a posuzování hluku prostředí - Část 2: Určování hluku prostředí, platná od září 2009
3. Good practice guide on noise exposure and potential health effects, EEA 2010; Guidelines for Community Noise, WHO, 1999
4. Metodický návod hlavního hygienika pro měření a hodnocení hluku z leteckého provozu, zn. OVZ-32.0-19.2.07/6306
5. Metodický návod hlavního hygienika pro hodnocení hluku v chráněném venkovním prostoru staveb, zn. 62545/2010-OVZ-32.3-1. 11. 2010
6. Nařízení vlády č. 148/2006 Sb, o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací. Sbírka zákonů ČR 2006; částka 51:1842-54
7. Nařízení vlády č. 272/2011 Sb, o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací. Sbírka zákonů ČR 2011; částka 97:3338-51
8. Night Noise Guidelines for Europe, WHO 2009
9. Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Sbírka zákonů ČR 2000; částka 74:3622-64
10. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/44/ES o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví před expozicí zaměstnanců rizikům spojeným s fyzikálními činiteli

HELPDESKOVÝ SYSTÉM ENVIRONMENTÁLNÍ HELPDESK

Vladimír Andrš

Ing. Vladimír Andrš, Ph.D.

CENIA, česká informační agentura životního prostředí,

Vršovická 1442/65, Praha 10

e-mail: vladimir.andrs@cenia.cz

Abstract

Environmental helpdesk system (EnviHELP) was launched on 30th June 2012. Main parts of EnviHELP system are knowledge base, ticket system and portal. Knowledge base contains categorized information about environment – real life situations, agendas, FAQ, terms, product and legislation. Ticket system is used for management of user's requests – receiving a request, solving it (on both operator and expert level) and closing a request. Portal consists of two levels (front-end and back-end) and serves as a user's interface for other parts of EnviHELP system.

Klíčová slova

Environmentální helpdesk, tiketovací systém, znalostní báze, portál, oblasti životního prostředí

Úvod

Helpdeskový systém Environmentální helpdesk (EnviHELP) byl vytvořen v rámci projektové úlohy Environmentální helpdesk, která je součástí projektu „Celostátní informační systém pro sběr a hodnocení informací o znečištění životního prostředí“ (CISAŽP). Hlavním cílem projektové úlohy Environmentální helpdesk bylo posílit efektivitu a zvýšit transparentnost činností podřízených složek resortu životního prostředí a metodické řízení výkonu veřejné správy. Dalšími projektovými úlohami projektu CISAŽP jsou projekty ISPOP (Integrovaný systém plnění ohlašovacích povinností) a Geoportál. K 30. 6. 2012 byl systém EnviHELP předán do rutinního provozu.

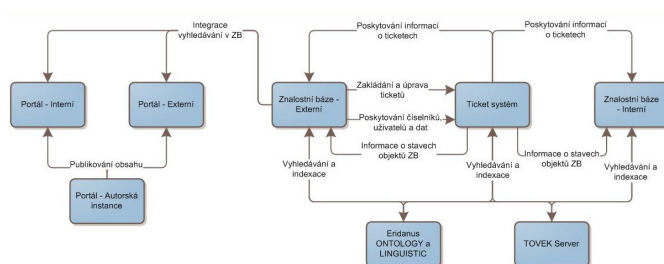
Hlavním cílem činnosti helpdeskového systému EnviHELP je být zdrojem znalostí a nástrojů pro vyřešení požadavků na všech úrovních podpory. Dalším důležitým cílem systému EnviHELP je podpora ohlašování do ISPOP, což je poskytování informační podpory všem účastníkům agend, které probíhají v ISPOP. Neméně důležitým cílem je poskytování helpdeskové podpory i v dalších oblastech životního prostředí, s důrazem zejména na ty oblasti, kde CENIA již helpdeskovou podporu poskytovala.

Nástroje k plnění těchto cílů jsou robustní helpdesková aplikace, call centrum a naplněná znalostní báze, která obsahuje platnou legislativu životního prostředí a související pojmy včetně jejich výkladu a další informace metodického charakteru, například životní situace, často kladené dotazy (FAQ) či agendy z oblasti životního prostředí.

Aplikační architektura systému EnviHELP

Aplikační architektura systému EnviHELP je představena

na následujícím schématu (Obr. 1). Toto schéma zachycuje jednotlivé aplikační komponenty v produkčním prostředí a jejich vzájemnou komunikaci.

Obr. 1: Aplikační architektura EnviHELP

Hlavní aplikační komponenty systému jsou:

- Znalostní báze (interní, externí) – ZB
- Tiketovací systém – TS
- Portál (interní, externí, autorská instance)

Pomocnými komponentami jsou:

- TOVEK Server
- Ontologie Eridanus

Znalostní báze – ZB

Znalostní báze představuje základní stavební kámen řešení Environmentálního helpdesku, je úzce integrována s Tiketovacím systémem a integrační infrastrukturou pro podporu ostatních systémů v rámci celkového řešení. Znalostní báze představuje hlavní zdroj znalostí a nástrojů pro vyřešení požadavků na všech úrovních podpory. Znalostní báze je naplněna terminologií, standardizovanými a autorizovanými postupy (životními situacemi, agendami, FAQ, pojmy, produkty, legislativou) vyplývajících z katalogu identifikovaných produktů MŽP (procesní, správní, odborné, dokumentované, ekonomické a strategické informace o životním prostředí a standardizované postupy řešení životních situací.). V rámci životního cyklu helpdeskového procesu bude postupně znalostní báze doplňována o další standardizované postupy vyplývající z řešení jednotlivých požadavků. Tyto postupy budou průběžně vznikat v průběhu řešení požadavků technickými experty, kdy napsaný postup řešení pro daný požadavek bude následně vložen do znalostní báze pro další použití.

Funkce tvorby a shromažďování informačních objektů sama o sobě však nestačí. Řešení obsahuje nástroje a algoritmy pro organizaci znalostí prostřednictvím Ontologie Eridanus a pro multidimenzionální organizaci informačních objektů znalostní báze. Základem tohoto způsobu organizace je automatická, respektive poloautomatická (možnost

vstupu obsluhy) kategorizace informačních objektů z mnoha pohledů: dle životních situací, dle jednotlivých agend, dle produktů atd. Znalostní systém dále obsahuje úlohy pro identifikaci duplicit a podobností. Pomocí těchto úloh je možné automaticky detekovat již vyřešené požadavky, ať již jiným požadavkem nebo i nějakým jiným informačním objektem znalostní báze a udělat předvýběr experta, respektive skupiny řešitelů. Integrální součástí řešení ZB je i produkt Tovek Server, který zajišťuje procesy indexace, vyhledávání a kategorizace.

Systém realizující znalostní bázi je rozdělen do dvou funkcionálních celků fyzicky oddělených z důvodu rozdílné zátěže na HW, ale logicky spojených v jeden funkční celek – správu obsahu (Content management System – CMS), což je hlavní část pro zpracování objektů (tvorbu, editaci, řízení workflow a administraci znalostní báze) a Extensions (rozšíření) systému, poskytující pokročilé nástroje pro indexaci obsahu HD a ZB, klasifikaci, kategorizaci, automatické zařazování nových postupů a jejich fulltextové vyhledávání.

Celá znalostní báze je ještě doplněna o Registr expertů a ontologii (Eridanus) vč. slovníku, které jsou také plně integrované do ZB a tvoří tak jeden funkcionální celek.

Tiketovací systém – TS

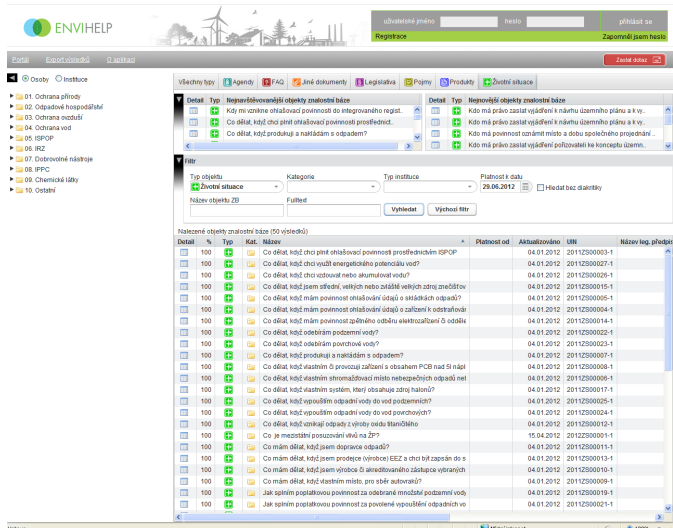
Tiketovací systém (TS) představuje druhý stavební kámen řešení Environmentálního helpdesku. Aplikaci řešení TS je primární aplikací pro práci operátorů a expertů (pracovníků 1. a 2. úrovně podpory) a svým workflow zajišťuje operativní podporu všem, kteří se na řešení požadavků podílejí a je klíčovou částí řízení všech procesů EnviHELP. Práce se systémem je diferencována podle rolí uživatelů, kteří s tímto systémem pracují. Operátoři mají jiné webové uživatelské rozhraní než techničtí experti na 2. úrovni podpory a jiné rozhraní než uživatelé EnviHELP v roli žadatele.

Jedná se o třívrstvou web aplikaci (databáze, aplikační vrstva, vrstva webového uživatelského rozhraní), jejíž hlavní součástí jsou zpracování požadavků, rozdělení požadavků do kategorií a jejich prioritizace, workflow management požadavků, sledování a vyhodnocování kapacit zdrojů pro řešení požadavků, vedení historie zpracování požadavků, sledování stavu řešení požadavků zadavatelem požadavku, generování reportů, statistik a historie evidence požadavků. Součástí systému je i analýza podobností požadavků v rámci znalostní báze, kontextové a fulltextové vyhledávání a silné filtrovací nástroje. Systém je modulární a nabízí tak možnost v budoucnosti jej rozšířit o další komponenty z široké nabídky již hotových komponent výrobce, které lze upravit.

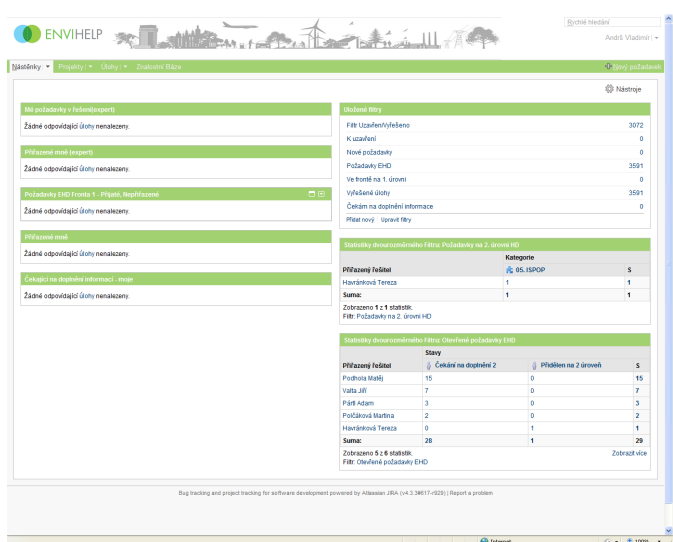
Integrace se znalostní bází je provedena přes integrační infrastrukturu a pro snadnost obsluhy je v rámci uživatelského rozhraní částečně integrována do uživatelského rozhraní helpdeskového systému pro propojení řešení ve znalostní bázi a požadavkem. Dále je integrace provedena na SMTP server pro zasílání notifikací a na IDM server pro řízení přístupů uživatelů k aplikaci.

Portál

Portálové řešení obsahuje dvě portálové komponenty: interní a externí (veřejný) portál. Interní portál je prostředím pro práci s aplikačními komponentami, jejichž uživatelské rozhraní je provázáno do vytvořených stránek tak, aby uživateli

Obr. 2: Uživatelské rozhraní ZB.

Obr. 3: Uživatelské rozhraní TS – nástěnky (přehledy požadavků)

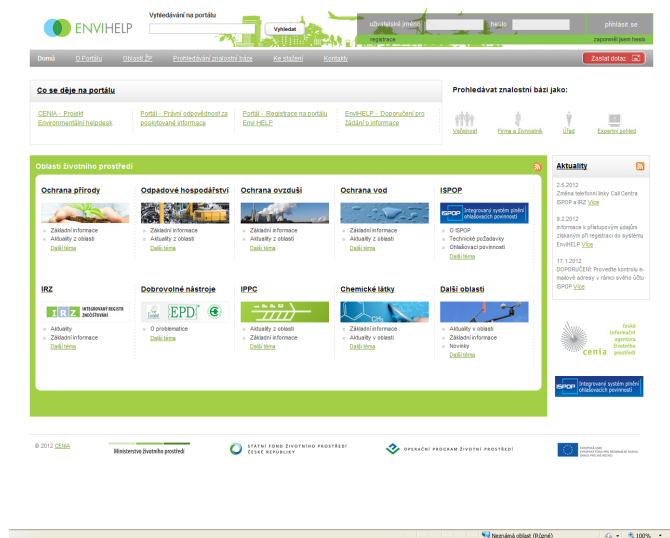
vatelé systému měli k dispozici právě takové nástroje, které potřebují ke svojí práci dle svých rolí. Pro realizaci portálu je použit systém Magnolia CMS a je vytvořen dle vizuálního stylu specifikovaného žadatelem (vzhled portálu respektuje vizuální styl MŽP, CENIA). Zaintegrovaná jsou uživatelská rozhraní Tiketovacího systému a Znalostní báze. V rámci Portálu je integrován IDM (Identity Management), který řídí přístupy k jednotlivým systémům dle uživatelského jména, hesla a stanovených rolí.

Externí (veřejný) portál je realizován prostřednictvím systému Magnolia CMS. V rámci realizace jsou nad aplikačními komponentami Znalostní báze a Tiketovací systém připraveny web services, které nabízejí funkcionalitu pro externí portál a přes integrační infrastrukturu i ostatní integrované systémy.

Na externím portálu je k dispozici funkcionalita pro zadání požadavku na EnviHELP, prohlížení požadavků žadatele, prohlížení vybraných záznamů znalostní báze (povolených v rámci editace záznamu ve znalostní bázi), prohlížení databáze expertů (povolených záznamů) apod.

Externí portál zobrazuje pro anonymní uživatele jen vybrané informace (výběr je prováděn v interních aplikacích

označením jako veřejně dostupné). Uživatel se může přihlásit pomocí jména a hesla a získá tak přístup k rozšířené funkcionalitě dostupné na interním portálu v rozsahu role žadatel.

Obr. 4: Uživatelské rozhraní externího portálu (hlavní stránka).

Struktura informací v jednotlivých oblastech životního prostředí

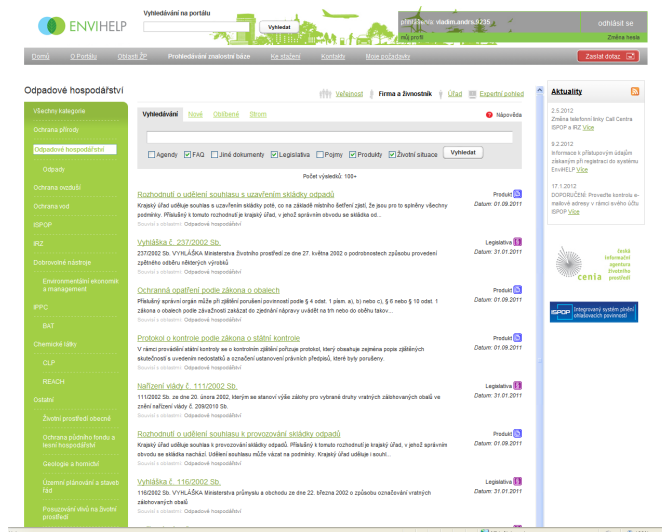
Informace jsou uloženy ve znalostní bázi formou objektů, které se člení na životní situace, agendy, FAQ (často kladené otázky), pojmy, produkty, legislativa a jiné dokumenty. Dále se informace strukturují dle určených oblastí životního prostředí, přičemž některé oblasti se dále dělí na podoblasti. Pro každou oblast jsou vytvořeny objekty v příslušném členění.

Informace na externím portálu jsou strukturovány ve stejných oblastech a podoblastech, přičemž pro každou oblast je možné vyhledávat jednotlivé druhy objektů. Dále je možné zobrazit informace vhodné pro jednotlivé skupiny uživatelů portálu (veřejnost, firma a živnostník, úřad, expertní pohled).

Struktura oblastí a podoblastí životního prostředí v ZB a portálu:

01. Ochrana přírody
02. Odpadové hospodářství
 0201. Odpady
03. Ochrana ovzduší
04. Ochrana vod
05. ISPOP
06. IRZ
07. Dobrovolné nástroje
 0701. Environmentální ekonomika a management
08. IPPC
 0801. BAT
09. Chemické látky
 0901. CLP
 0902. REACH
10. Ostatní
 1001. Životní prostředí obecně
 1002. Ochrana půdního fondu a lesní hospodářství

1003. Geologie a hornictví
1004. Územní plánování a stavební řád
1005. Posuzování vlivů na životní prostředí
1006. Prevence závažných havárií
1007. GMO
1008. Energetika
1009. Hluk
1010. Krizové řízení
1011. Kontaminovaná místa a staré ekologické zátěže
1012. Ekologická újma
1013. Ochrana klimatu

Obr. 5: Ukázka uživatelského rozhraní se strukturou informací pro vybranou oblast ŽP a pro vybrané druhy objektů.

Závěr

Jak již bylo uvedeno výše, byl systém Environmentální helpdesk předán k 30. 6. 2012 do rutinního provozu. Nicméně již od 9. 1. 2012 sloužil tento systém v rámci pilotního provozu k podpoře ohlašování do ISPOP s tím, že touto podporou bylo pokryto celé ohlašovací období ISPOP v období leden až březen 2012. Za toto období bylo do systému přijato a jeho prostřednictvím řešeno přes 3000 dotazů žadatelů.

Předpokládáme, že se systém ENVIHELP stal významným nástrojem informační podpory jednotlivých oblastí životního prostředí a jeho význam do budoucna poroste spolu s rozšiřováním obsahu znalostní báze systému.

Použitá literatura

1. Dokumentace skutečného provedení (DSP) TIF, Příloha H - Aplikační architektura Environmentálního helpdesku. Ver. 1.0. Praha: Telefónica O2 Czech Republic, a.s., 2012.
2. ENVIHELP – Externí portál.
URL: <https://helpdesk.cenia.cz/hdPublic/helpdesk/> [cit. 2012-06-30].
3. ENVIHELP – Tiketovací systém.
URL: <https://90.182.205.54/jira/secure/Dashboard.jspa> [cit. 2012-06-30].
4. ENVIHELP – Znalostní báze.
URL: <https://helpdesk.cenia.cz/helpdesk/> [cit. 2012-06-30].
5. Příručka pracovníka druhé úrovně podpory Environmentálního helpdesku. Ver. 1.3. Praha: Telefónica O2 Czech Republic, a.s., 2012.

6. Příručka pracovníka první úrovně podpory Environmentálního helpdesku. Ver. 1.3. Praha: Telefónica O2 Czech Republic, a.s., 2012.
7. Příručka pro žadatele Environmentálního helpdesku. Ver. 1.3. Praha: Telefónica O₂ Czech Republic, a.s., 2012.
8. Příručka správce Environmentálního helpdesku. Ver. 1.4. Praha: Telefónica O₂ Czech Republic, a.s., 2012.
9. Uživatelská dokumentace Environmentální helpdesk. Ver. 1.5. Praha: Telefónica O₂ Czech Republic, a.s., 2012.

INFORMACE Z EVROPSKÉ AGENTURY PRO CHEMICKÉ LÁTKY

Tatjana Kolesniková, Adéla Katrušáková

*Ing. Tatjana Kolesniková,
CENIA, česká informační agentura životního prostředí
Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10
e-mail: tatjana.kolesnikova@cenia.cz*

*Ing. Adéla Katrušáková
CENIA, česká informační agentura životního prostředí
Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10
e-mail: adela.katrusakova@cenia.cz*

V návaznosti na loňské aktuality z oblasti chemické legislativy (EIA-IPPC-SEA č. 03/2011) pokračujeme v informování o novinkách z oblasti REACH a CLP. Na pravidelném setkání korespondentů národních informačních center (helpdesků) REACH a CLP byly prezentovány nejen plánované změny a další aktivity ECHA, ale také prodiskutovány otázky kladené nejen českými subjekty, ale také výrobci a dovozci ze zemí mimo EU, kteří mají zájem o dodávání na český trh. Pravidelné setkání zástupců helpdesků REACH a CLP proběhlo ve dnech 17 – 18. 4. 2012 v Helsinkách v sídle ECHA. Na jednání byla představena řada plánovaných aktivit v oblasti implementace REACH a CLP:

- Aktualizace často kladených otázek (FAQs) z oblasti REACH a CLP.
- Aktualizace veřejného seznamu klasifikací a označení (C&L).
- ECHA bude aktualizovat REACH-IT a IUCLID 5. Spuštění nového IUCLID 5 přinese změny především ve způsobu podávání informací ve zprávě o chemické bezpečnosti (CSR). Navíc budou veřejně dostupné i určité informace obsažené v bezpečnostních listech látek (SDS). Na aktualizaci IUCLID 5 bude koncem léta navazovat nová verze REACH-IT, která bude akceptovat pouze dokumentace vytvořené ve verzi IUCLID 5. 4. ECHA zveřejnila Otázky a odpovědi (Q&A), v nichž v předstihu informuje partnery o novém způsobu předkládání registrací a dalších dokumentací.
- Evropská komise zveřejní studii „Implementace a prosazování omezení v rámci REACH“, která je součástí tématických studií prováděných v rámci přezkumu nařízení REACH v roce 2012. Cílem studie je poskytnout informace o stupni implementace a prosazování omezení podle přílohy XVII nařízení REACH a navrhnout zlepšení implementace a prosazování omezení.
- Na stránkách ECHA je dostupný seznam látek zamýšlených pro druhou vlnu registrací v roce 2013. Společnosti si mohou zkontrolovat, které látky jsou plánovány a u kterých je již známý hlavní žadatel o registraci.

- Byly podány informace o nových pokynech ECHA – jedná se o revize pokynů o bezpečnostních listech a o látkách v předmětech. Připravovány jsou nové nebo revidované pokyny o monomerech a polymerech, aplikaci CLP kritérií, výměně dat, registraci, příloze V nařízení REACH a identifikaci látek. Na konci roku 2012 bude na revize pokynů uvaleno moratorium kvůli další vlně registrací v r. 2013.
- ECHA zahájila informační kampaň ke druhému termínu registrace v roce 2013. Cílem kampaně je připomenout firmám, aby se již nyní začaly připravovat na druhý termín registrace, kterým je 31. 5. 2013 a týká se výrobců a dovozců zavedených chemických látek v tonáži větší nebo rovné 100 tun/rok. ECHA chce v kampani propagovat nejlepší postupy v plnění povinností spojených s registrací a zveřejnit různé služby a nástroje, které pomohou firmám splnit jejich povinnosti. Na webových stránkách ECHA je speciální stránka věnovaná registraci v roce 2013 – viz <http://www.echa.europa.eu/2013>, kde lze nalézt veškeré informace o nadcházejících akcích, všechny relevantní materiály a odkazy na další informace a propagační webový banner.

Důležitá legislativa z oblasti REACH a CLP:

REACH – Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1907/2006 – Nařízení REACH, které se týká registrace, hodnocení, povolování a omezování chemických látek, je v platnosti již od 1. 7. 2007. Příslušným orgánem pro implementaci REACH v České republice bylo stanoveno Ministerstvo životního prostředí. Pravomoci vymáhat uplatňování REACH v České republice má Česká inspekce životního prostředí.

CLP – CLP je nařízení EP a Rady č. 1272/2008, o klasifikaci, označování a balení chemických látek a směsí (z angl. Classification, Labelling and Packaging). Tento právní předpis zavádí v celé EU nový systém klasifikace a označování chemických látek, který vychází z globálně harmonizovaného systému Organizace spojených národů (UN GHS). Účelem nařízení CLP je zajistit vysokou úroveň ochrany lidského zdraví a životního prostředí a volný pohyb chemických látek, směsí a některých specifických předmětů. Nařízení CLP je právně závazné ve všech členských státech. Je přímo použitelné v průmyslu. Nařízení CLP postupně nahradí směrnice DSD a DPD.

Seznam pokynů vypracovaných ECHA v souvislosti s implementací nařízení REACH a CLP a další důležité informace a novinky najdete na internetové stránce ECHA <http://echa.europa.eu>.

Seznam použitých zkratk a pojmů:

ECHA	– Evropská agentura pro chemické látky
IUCLID5	– International Uniform Chemical Information Database – softwarová aplikace umožňující sběr, správu a výměnu údajů o vlastnostech chemických látek
REACH-IT	– softwarový nástroj umožňující předkládání dokumentace
DSD	– Směrnice 67/548/EHS Evropské unie pro nebezpečné látky
DPD	– Směrnice 1999/45/EHS Evropské unie pro nebezpečné přípravky

NOVELA ZÁKONA O POSUZOVÁNÍ VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ V SOUVISLOSTI S TECHNOLOGIÍ CCS

Ondřej Vícha

JUDr. Ondřej Vícha, Ph.D.

Ministerstvo životního prostředí, odbor legislativní

e-mail: ondrej.vicha@mzp.cz

Abstract

Carbon capture and storage (CCS) is a technique for trapping carbon dioxide as it is emitted from large point sources, compressing it, and transporting it to a suitable storage site where it is injected into the ground. It is one of the most promising options how to mitigate global warming and the connected climate change. On 19 April 2012 came into force the Act No. 85/2012 Coll., on the storage of carbon dioxide into natural rock structures, that implements the Directive 2009/31/EC on geological storage of carbon dioxide into the Czech Law. In connection with the adoption of this act was to change the Act No. 100/2001 Coll., on the Environmental Impact Assessment (EIA). This act should be applied to the capture and transport of CO₂ streams for the purposes of geological storage. It should also apply to storage sites pursuant to this act.

Klíčová slova

EIA, CCS, oxid uhličitý, změna klimatu, úložiště oxidu uhličitého, povolení provozu úložiště oxidu uhličitého

Dne 19. dubna 2012 nabyla účinnosti v pořadí již desátá novela zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, která je součástí zákona č. 85/2012 Sb., o ukládání oxidu uhličitého do přírodních horninových struktur a o změně některých zákonů. Důvodem přijetí tohoto zákona bylo zajištění transpozice směrnice 2009/31/ES, o geologickém ukládání oxidu uhličitého¹⁾ do legislativy ČR. Tato směrnice vytváří právní rámec pro geologické ukládání oxidu uhličitého na území členských států EU, které je bezpečné z hlediska životního prostředí, s cílem přispět k boji proti změně klimatu. Podle směrnice 2009/31/ES je účelem bezpečného geologického ukládání oxidu uhličitého z hlediska životního prostředí jeho trvalé zadržení takovým způsobem, kterým se předejde nepříznivým vlivům na životní prostředí a lidské zdraví a veškerým rizikům pro ně, nebo pokud to není možné, dosáhne jejich co největšího omezení.²⁾

1 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/31/ES, ze dne 23. dubna 2009 o geologickém ukládání oxidu uhličitého a o změně směrnice Rady 85/337/EHS, směrnic Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES, 2001/80/ES, 2004/35/ES, 2006/12/ES a 2008/1/ES a nařízení (ES) č. 1013/2006 (Úř. věst. L 140, 5. 6. 2009, s. 114).

2 Blíže srov. VÍCHA, O.: K právním nástrojům zachytávání, přepravy a ukládání oxidu uhličitého. In: DIENSTBIER, Filip (ed.): Nástroje ochrany životního prostředí – role práva. Sborník z mezinárodní vědecké konference. Právnická fakulta Univerzity Palackého, Olomouc, 2011, str. 87-93.

Technologie související se zachytáváním a skladováním emisí oxidu uhličitého (Carbon Capture and Storage, CCS) se v posledních letech stávají vyhledávaným způsobem k omezení objemu emisí oxidu uhličitého do atmosféry, který by měl přispět ke zmírnění změny klimatu. Technologie CCS spočívá v zachytávání oxidu uhličitého z průmyslových zařízení, jeho přepravě na úložiště a jeho injektáží do vhodných podzemních horninových struktur za účelem trvalého uložení³⁾.

Zákon č. 85/2012 Sb., o ukládání oxidu uhličitého do přírodních horninových struktur, upravuje podmínky pro přepravu a ukládání oxidu uhličitého. Tento zákon je ve vztahu k ukládání oxidu uhličitého založen na povolovacím režimu. Úložiště oxidu uhličitého by nemělo být provozováno bez povolení vydávaného orgány státní báňské správy (OBÚ, ČBÚ). Tyto orgány státní správy mají též zajišťovat kontrolu plnění povinností souvisejících s ukládáním oxidu uhličitého a plnit další úkoly vyplývající z tohoto zákona (např. v souvislosti s plněním povinností při uzavírání úložiště oxidu uhličitého a po jeho uzavření nebo v souvislosti s přechodem povinností). Praktická aplikace zákona č. 85/2012 Sb. však byla poněkud omezena na základě přijetí společného ustanovení (§ 24), podle nějž nelze na území ČR povolit ukládání oxidu uhličitého do přírodních horninových struktur do 1. ledna 2020.

Na základě výše uvedené novely zákona o posuzování vlivů na životní prostředí (části čtvrté, § 28 zákona č. 85/2012 Sb.) došlo k úpravě přílohy č. 1 k tomuto zákonu v tom směru, aby záměry související se zachytáváním, přepravou a ukládáním oxidu uhličitého podléhaly vždy celému procesu posouzení vlivů na životní prostředí (kategorie I), popř. vyžadovaly zjišťovací řízení podle tohoto zákona (kategorie II). Příslušným orgánem k posuzování vlivů těchto záměrů na životní prostředí je Ministerstvo životního prostředí (s výjimkou záměru uvedeného v bodu 3.7. kategorie II, který má zajišťovat krajský úřad).

V rámci záměrů kategorie I (vždy podléhajících posouzení) došlo k:

- změně bodu 3.7., který nově zní: „*Dálkové produktovody pro přepravu plynu, ropy, páry a dalších látek, včetně oxidu uhličitého za účelem jeho ukládání do přírodních horninových struktur a připojených kompresních stanic¹³⁾, o délce nad 20 km a průměru nad 800 mm.*“
- doplnění nového bodu 11.1., který zní: „*Úložiště oxidu uhličitého¹³⁾.*“
- doplnění nového bodu 11.2., který zní: „*Zařízení k za-*

3 Další informace k technologii CCS lze najít např. na <http://www.co2geonet.eu> (Evropská síť excelence v oboru geologického ukládání CO₂) nebo na <http://www.cgseurope.net> (Celoevropská koordinační akce v oboru geologického ukládání CO₂).

chytávání oxidu uhličitého za účelem jeho ukládání do přírodních horninových struktur¹³⁾, a to ze zařízení, která vždy podléhají posouzení podle tohoto zákona, nebo ze zařízení o celkové roční kapacitě zachyceného oxidu uhličitého 1,5 megatuny nebo vyšší.“

V rámci záměrů kategorie II (vyžadujících zjišťovací řízení) došlo k:

- změně bodu 3.7., který nově zní: „*Produktovody k přepravě plynu, ropy, páry, vody a dalších látek o délce větší než 5 km a průměru 300 – 800 mm, pokud nepřísluší do kategorie I; produktovody toků oxidu uhličitého za účelem jeho ukládání do přírodních horninových struktur¹³⁾, pokud nepřísluší do kategorie I.*“
- doplnění nového bodu 3.10., který zní: „*Zařízení k zachytávání oxidu uhličitého za účelem jeho ukládání do přírodních horninových struktur¹³⁾ ze zařízení, která nepřísluší do kategorie I.*“

Zákon o ukládání oxidu uhličitého do přírodních horninových struktur novelizoval i některé další související zákony. Kromě novelizace související geologicko-báňské legislativy, tj. změny horního zákona (č. 44/1988 Sb.) a zákona o geologických pracích (č. 62/1988 Sb.), došlo též k novelizaci některých dalších zákonů z oblasti ochrany životního prostředí. Konkrétně byly přijaty dílčí změny vodního zákona (č. 254/2001 Sb.), zákona o odpadech (č. 185/2001 Sb.), zákona o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů (č. 695/2004 Sb.), zákona o integrované prevenci (č. 76/2002 Sb.) a zákona o předcházení ekologické újmy a o její nápravě (č. 167/2008 Sb.). Transpozice směrnice 2009/31/ES byla dokončena přijetím nového zákona o ochraně ovzduší (č. 201/2012 Sb.)⁴, který s účinností ke dni 1. září 2012 upravuje mimo jiné též podmínky zachytávání oxidu uhličitého ze spalovacích stacionárních zdrojů o jmenovitém elektrickém výkonu 300 MW a vyšším.

Novela zákona o posuzování vlivů na životní prostředí umožňuje provedení procesu EIA ve vztahu k zachytávání, přepravě a ukládání oxidu uhličitého, čímž je též zajištěna účast veřejnosti na rozhodování o těchto provozních činnostech.

⁴ § 11 odst. 10, § 12 odst. 5 a § 41 odst. 10 zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší.

PRAVIDELNÁ RUBRIKA POPISUJE SPECIFIKACE NATUROVÉHO HODNOCENÍ U STRATEGICKÉHO POSUZOVÁNÍ.

POSUZOVÁNÍ VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A NATUROVÉ HODNOCENÍ

Libor Dvořák

JUDr. Libor Dvořák

Ministerstvo životního prostředí, odbor legislativní

e-mail: libor.dvorak@mzp.cz

Významné odchylky oproti standardnímu procesu EIA a SEA podle zákona č. 100/2001 Sb. představuje hodnocení důsledků koncepcí a záměrů na evropsky významné lokality a ptačí oblasti (tzv. naturové hodnocení) podle § 45h a 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění. Předmětem hodnocení je příznivý stav předmětu ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti v souvislosti s pořizováním koncepce nebo realizací konkrétního záměru. Naturové hodnocení je klíčovým nástrojem ochrany území patřících v ČR do celoevropské soustavy NATURA 2000 v případech, kdy se předpokládá realizace konkrétních ekonomických aktivit, které by mohly mít na tato území definované vlivy.

U koncepcí a záměrů proto platí povinnost předkládat jejich návrh orgánu ochrany přírody ke stanovisku, zda mohou mít samostatně nebo ve spojení s jinými významný vliv na území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti. Na základě žádosti vydává orgán ochrany přírody (příslušný krajský úřad) do 30 dnů odůvodněné stanovisko, v němž:

- významný vliv vyloučí – v takovém případě se posuzování ve smyslu § 45i neprovádí, nebo
- významný vliv nevyloučí – pak se provádí posuzování vlivů na životní prostředí, v němž se budou aplikovat též pravidla obsažená v ustanovení § 45i zákona č. 114/1992 Sb.

Pokud nelze vyloučit negativní vliv koncepce nebo záměru na výše uvedená území, musí předkladatel zpracovat varianty řešení, jejichž cílem je negativní vliv na území vyloučit nebo v případě, že vyloučení není možné, alespoň zmírnit.

Pro oblast posouzení vlivů koncepce nebo záměru na evropsky významné lokality a ptačí oblasti zakotvuje navíc zákon speciální autorizaci s tím, že pouze osoby, které jsou jejími držiteli, jsou oprávněny zpracovávat příslušnou část dokumentace a posudku, resp. vyhodnocení. Odlišnosti od obecné autorizace v oblasti EIA a SEA spočívají v důrazu na přírodovědné vzdělání těchto osob a na vykonání zvláštní zkoušky odborné způsobilosti, která je také zaměřena na znalost problematiky vlivu činností člověka na stanoviště a existenční podmínky planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a na typy přírodních stanovišť. Bližší podmínky ohledně požadavků kladených na autorizované osoby ve smyslu § 45i odst. 3 upravuje vyhláška č. 468/2004 Sb., o autorizovaných osobách podle zákona o ochraně přírody a krajiny.

Významnou odchylku od koncepce stanoviska ve smyslu zákona č. 100/2001 Sb. představuje ustanovení § 45i odst. 8 zákona č. 114/1992 Sb., které stanoví zásadu neschválení koncepce, resp. nepovolení záměru v případě, že bude mít významný negativní vliv na příznivý stav předmětu ochrany nebo celistvost dané evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti. V případě zjištěného významného negativního vlivu tedy na základě stanoviska záměr nemůže být povolen, resp. koncepce schválena. Prolomení tohoto pravidla je v případě prokázaného negativního vlivu a při současné neexistenci variantního řešení bez vlivu možné pouze pro variantu s nejmenším možným vlivem, a to za současného splnění dalších dvou podmínek:

- pouze z naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu (převaha veřejného zájmu se prokazuje v konkrétním povolovacím řízení, např. v územním řízení), a
- až po uložení a zajištění kompenzačních opatření nezbytných pro zajištění celkové soudržnosti soustavy Natura 2000.

Kompenzační opatření ve smyslu zákona č. 114/1992 Sb. mají specifický charakter, neboť jejich hlavním účelem je zajištění možnosti, resp. vytvoření podmínek pro nahrazení dotčené lokality jinou lokalitou v obdobném rozsahu a kvalitě.

Kompenzační opatření vždy stanoví orgán ochrany přírody. V případě koncepcí musí být zahrnuta do koncepce, u záměrů jsou stanovena rozhodnutím na základě dožádání orgánu příslušného ke schválení záměru (např. stavebního úřadu). O uložených kompenzačních opatřeních a způsobu jejich zajištění informuje příslušný orgán ochrany přírody Ministerstvo životního prostředí, které následně informuje Evropskou komisi.

ZAMĚŘENÍ ČASOPISU

Časopis je zaměřen na problematiku technické ochrany životního prostředí ve vztahu k posuzování vlivů na životní prostředí, strategickému posuzování a integrované prevenci a omezování znečištění včetně zaměřením na jednotlivé složky životního prostředí a ochranu veřejného zdraví.

INSTRUKCE PRO AUTORY

Název (Times New Roman, tučně, velikost písma 14)

BIOPLYN – ZDROJ ENERGIE NEBO EKOLOGICKÝCH PROBLÉMŮ

Zdeněk Pastorek

vynechat řádek, adresa autora, kontakt

(Times New Roman, kurzíva, velikost písma 12)

Ing. Zdeněk Pastorek, CSc.

Výzkumný ústav zemědělské techniky, v.v.i.,

Praha 6 – Ruzyně

e-mail: zdenek.pastorek@vuzt.cz

Abstrakt

vynechat řádek, v anglickém jazyce

(Times New Roman, velikost písma 10, max. 10 řádků) neformátovat text

Klíčová slova: (Times New Roman, kurzíva, max. počet 7)

Úvod

Metodika

Analýza

Dosažené výsledky

Doporučení a závěr

Použitá literatura (Times New Roman, velikost písma 12), seřadit podle abecedy

ŘÍHA, J. Regionální operační programy, nejistoty a rizika. In: Odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva, roč. VI, č. 1, s. 21–23. ISSN 1213-7057. URL: <http://www.mvcr.cz/casopisy/112/2007/leden/index.html>

Obr., Graf, Foto, Tab.

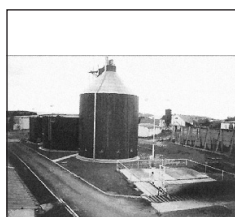
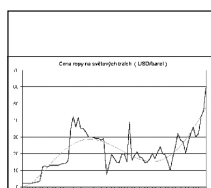
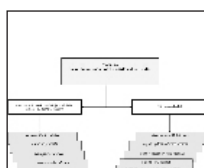

Foto 1: Zemědělská bioplynová stanice Trhový Štěpánov

Graf 1: Vývoj cen ropy (podle údajů Eurostatu)

Obr. 1: Rozdělení druhů biomasy jako zdroje energie a průmyslových surovin

Zdroj	Celková roční emise amoniaku
Velký zdroj znečišťování	nad 5 t NH ₃ . rok ⁻¹
Střední zdroj znečišťování	5 – 10 t NH ₃ . rok ⁻¹
Malý zdroj znečišťování	do 5 t NH ₃ . rok ⁻¹

Tab. 2: Nový způsob kategorizace zemědělských zdrojů (Zdroj: nařízení vlády č. 615/2006 Sb.)

Příklady citací:

Monografická publikace

KOSEK, Jiří. Html – tvorba dokonalých stránek: podrobný průvodce. Ilustroval Ondřej Tůma. 1. vyd. Praha: Grada, 1998. 291 s. ISBN 80-7169-608-0.

Části a stati v monografiích

Kapitoly v knize – jeden autor

KOSEK, J. Html – tvorba dokonalých stránek: podrobný průvodce. Ilustroval Ondřej Tůma. 1. vyd. Praha: Grada, 1998. 291 s. ISBN 80-7169-608-0. Kapitola 12, Kaskádové styly dokumentu, s. 177–199.

Kapitoly v knize – různí autoři

TOMAN, M. – KREJČÍ, J. Imunita proti infekci. In Veterinární imunologie. 1. vyd. Praha: Grada, 2000. Kapitola 4, s. 153–229.

Příspěvek ve sborníku

URBAN, Rudolf. Možné přístupy k objektivizaci výdajů v resortu obrany. In Objektivizace výdajů z veřejných rozpočtů. Sborník referátů z teoretického semináře pořádaného katedrou veřejné ekonomie EDF MU v Brně ve spolupráci s Asociací veřejné ekonomie. Brno: Masarykova univerzita v Brně. Ekonomicko správní fakulta. Katedra veřejné ekonomie, 1997. Část 4. Obrana a životní prostředí. s. 265–271.

Seriálová publikace

CHIP: magazín informačních technologií. Praha: Vogel, 1990–. ISSN 1210-0684.

Články v seriálových publikacích

VAN DER VET, P. E. – MARS, N. J. Condocat query engine: an engine for coordinated index terms. Journal of the American society for information science, May 1999, vol. 42, no. 6, s. 485–492.

Elektronické zdroje

V případě elektronických zdrojů je třeba uvést také povinné údaje:

Druh média (nosiče) – u online seriálu, programu a databází. Podle normy ISO 690-2e by tento údaj měl být i u všech dalších online zdrojů (www stránek, dokumentu na FTP apod.)

[online]

[CD-ROM]

[disketa 3,5"]

Přístup ke zdroji – u všech on-line dokumentu povinný údaj.

URL <<http://www.willey.com>>

<<http://www.willey.com>>

Dostupné z: <http://www.willey.com>

EIA – IPPC – SEA ■ Ročník XVII, číslo 3/2012 ■ Vychází 4x ročně ■ Vydává Ministerstvo životního prostředí ve spolupráci s CENIA, českou informační agenturou životního prostředí ■ Otištěné příspěvky byly posouzeny redakční radou složenou ze zástupců MŽP a CENIA; nemusí vždy vyjadřovat stanovisko MŽP ■ Redakce CENIA, Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10, tel. 267 225 243, www.cenia.cz ■ sazba Impax media, spol. s r.o. ■ ISSN – online verze 1801-6901